

GAZETA

Mazililor și Răzeșilor

bucovineni.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :	Abonamentul în România și străinătate :
Pe an 6 cor.—	Pe un an 7 lei.—
Pe șese luni 3 cor.—	Pe șese luni 4 lei.—

Redacția și administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Catastrul alegătorilor.

Listele catastrului electoral sânt isprăvite și tipărite în foaia oficioasă „*Czernowitzer Zeitung*“ din 23 Octombrie 1910. Vedem că acuma când s-a lăsat înersama alegătorilor de cauze decide în catastrul cărei națiuni vor să aleagă, a ieșit numărul alegătorilor români cu mult mai mare decum era obicinuit a-l crede până acuma, și chiar mai mare decum e cel al Rutenilor cari se cred în majoritate. Faptul acesta e îmbucurător și ne inspiră nădejde în viitor, arătându-ne că conștiința românească încă n-a perit, cu toată vijelia timpurilor ce au trecut peste români și cu toată silința funcționarilor administrativi cari s-au simțit îndemnați, prin decenii dearândul, a reduce numărul românilor cât mai mult la facerea statisticei oficioase și au cercat a rupe ori ce legătură a prezentului cu trecutul, cu istoria noastră. Răzeșii și Mazilii au arătat și de astă dată unde e locul lor și unde stăruesc să ajungă, înscriindu-se în număr considerabil în catastrul românesc în sate cu conducere comunală ucraină, expunându-se astfel, de bună voie, la fel de fel de amenințări și terorisări din partea reprezentanților comitetului comunal.

Faptul acesta trebuie să-l însemnăm, căci el e merit să deschidă ochii și la cei mai pesimiști naționaliști și el trebuie să ne îndemne pe toți la o acțiune grabnică și hotărîtă pentru salvarea răzeșimii care se sbate în valurile slavismului. Și rutenii, prin o impertinență nemai pomenită, susțin că mazilii și răzeșii sânt ruteni, numindu-i „rusca șlahta“, cu toate că aceștia nu vreu să-i

recunoască ca fiind de o samă cu dânșii, și cu toate că atâtea documente istorice dovedesc că afirmațiunile lor sânt false. Orbiți de aspirațiile lor cred Rutenii că au innăbușit complet conștiința românească la frații noștri, și că pot să înroleze pe toți în rândurile ucraine.

De aceia, văzând rușii rezultatul conscripțiunii alegătorilor în diferitele catastrofe naționale, turbă de ciudă și spumegă cu venin, improșcând cu injurii și batjocuri în bărbați de care presupun sau știu că stau în oare-și care legătură cu răzeșii, în prima linie, însă, batjocuresc pe preoții români. Și bine li șede a juca rolul celor nedreptățiți, lor care vecinic au fost sprijiniți de funcționarii ostili nației românești.

Ori și cum se vede că s-a întâmplat ceva neobicinuit pentru Ruteni, căci în fie care număr din „*Narodney Holos*“ strigă și suduie în preoți, cât îi ține gura, învinuindu-i că agitează pentru români în contra intereselor rusești. Dar ceea ce e adevărat e faptul că mazilii și răzeșii — căci în prima linie de aceștia e vorbă — au început a se deștepta din somnul lor și a-și căuta rostul lor acolo unde e firească să-l caute și nu în tabăra ucraină. Și dacă capătă îndemnuri și sprijin din partea cutărui conducător spiritual, cine poate să li oprească aceasta. Contrarii noștri, politicianii ucraini, erau deprinși cu somnolența răzeșilor și cu nepăsarea deputaților români astfel că-și puteau face mendrele lor nestingheriți de nimeni. Ba ce e mai mult, ei consideră astăzi satele răzeșești ca proprietatea lor și caută să facă cuceriri chiar și în munții românești din Bucovina. Căci ce scop au deseale călătorii ale lui Pihuliac în districtul Humorului și al Câmpulungului? Se vede Rutenii nu au teamă că vor supăra populația română și pe deputații ei, pecând reprezentanții noștri se știiesc a face un pas pe teritoriul românesc din strămoși, care sânt satele răzeșești, ca nu cumva să-i facă supărare lui Stocki.

Dar catastrul național îi dă dreptul fiecărui deputat ai cercului său electoral a se duce în ori ce sat cu cât de puțini alegători ai săi. Așteptăm și de la deputații noștri să-și schimbe tactica lor de până acu și să intervie totdeauna în interesul răzeșilor, și atunci va fi cu neputință să se treacă la ordinea zilei peste cererea a peste 180 alegători cari pretind să fie trecuți în catastrul românesc, ca la Comărești, și să fie trecuți, contra dispozițiunilor legii, cu de asila în catastrul rusesc. Dar, odată ce e gata catastrul național și vedem numărul alegătorilor români,

n-avem voie să ne credem stăpâni pe situație și să ne punem la odihnă. Chiar acu începe lucrul mai mare și trebuie să pornim la muncă în unire și cu plan : nime n-avem voie să ne dăm în lături și să ne codim dacă vrem să ne menținem ca popor care-și înțelege rostul.

A. R.

V. Huțan.

Rezeși.

În voi Voevozii sădiră nădejdea
De bine a neamului nostru;
Urmași ai vitejilor, marilor vornici
Se stânge azi sufletul vostru.
Străini ați rămas pe al vostru ogor,
Pribegi pe moșia străbună:
Ai voștri strămoși pârčalabi, iar voi
— Un codru trăsniț de furtună.

Uitate pe după o veche icoană
Dorm slovele dela 'mpăratul
Mărirea părinților pecetluită,
Ce azi își îngroapă vâleatul.
Căci beznă de moarte în sufletul vostru
Cernutu-Vau vremile grele,
Și'n bezna potopului fără de urmă
Vă stângeți voi dragilor stele.

Arcașii lui Ștefan, viteji fără seamăn,
Pe roibi înspumați făr' capestre
Zdrobit-au potopul barbarelor valuri
O țară lăsându-vă zestre.
Iar' voi ați rămas fără brazdă de plug,
Străini pe străbunele plaiuri;
Copiii vă blastămă astăzi pe drum
În neînțelesele graiuri.

Moșnegii cu pletele de Voevozi,
De scârb'o să moară, de scârbă,
Căci graiul nepoți demult l'au uitat
Și n'au ei nici horă nici sârbă.
Și doina-ți perdut-o ș' acum n'are cine
Durerile să vi le plângă,
Din negură giulgiul de moarte coboară
Asupra-vă soartea nătângă.

Siretele apa-și adună într'un arc
Și unda - și răpede — săgeată . . .
Slăvit fieți gândul, bătrâne arcaș
Al vremilor de altă-dată.
Iar Prutul moșneagul doinește de jale
Nepoților rămași de z Bucium,
Cum cântă ciobanul când pică troianul
Mioarelor sale din bucium.

Din toată mărirea trecutului nostru
Rămasu-ne-au martore sfinte
Resboinice arme ce azi ne'nfloară
Ș'atât, Voevode părinte.
Dar când va fi vremea și clip'a sosi
Oțelele'n mâni să le strângem,
Pe ceriuri arată sus neamului tău,
Tu semnul prin care să învingem.

„Junimea literară“

Anul IV (1907) 2.

Din „Viitorul“ din București.

Mazilii și Răzeșii din Bucovina.

În momentul nefericitei desbinări și frământări politice a fraților români din Bucovina, ne vine, ca un sol aducător de știri mai bune, primul număr al unei reviste, ce ne face să credem că nu-i încă perdută de tot cauza românească și se ivesc colțuri de mișcare națională tocmai colo, unde domnia tăcere de moarte. Ne vine semn de viață dela o seamă de frați dincolo de hotar, față de cari am cam comis și noi un păcat de nepăsare și uitare, ce trebuie îndreptat cu atât mai virtos, de vreme ce ei bieții, vâzîndu-se părăsiți de toată lumea, caută să-și facă drum contra inecului și peirei de cari sunt amenințați.

„Gazeta Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ e numele noului organ da luptă națională românească, copil născut cu adevărat în dureri, căci apare, cum vedem cu toții, în ciasul cel mai amar prin care a trecut poate pînă în ziua de astăzi ceata de frați moldoveni, aflători sub stăpînirea coroanei habsburgice.

Ori cât de deprinși am fi cu formele banale, în cari obi-cinuim a saluta apariția unui nou ziar românesc, de astă dată ar fi cam rușinos să punem evenimentul, așa cum se prezintă,

în rîndul comun al paginei de cu anunțuri și noutăți. Căci mie unul, cel puțin, îmi sună știrea de care vă vorbesc, jalnic. Ea ne vine din partea celor mai horopsiți din frații romîni călecați și striviți de o soartă nemeritată. Ni se impune, să ne ocupăm puțin de acești uitați ai neamului nostru.

Nu este pentru prima oară că auzim despre situația tristă a mazililor și răzeșilor din Bucovina. Doi bărbați mai ales coborînd din viața acestei tagme de conaționali cu trecut istoric, său jertfit și sbuciumat în anii din urmă mult și în toate chipurile, pentru salvarea existenței îndreptățite a unei din cele mai vechi și nobile frînturi de poporație neaoșe romînească. Cine însă i-a băgat în seamă? Totuși își va aduce aminte unul și altul dintre noi de știrea colportată, acum vr'o zece ani în urmă, prin ziarele noastre, cum că din inițiativa unui număr mic de bărbați însuflețiți de iubire de neam, s'a înființat la Cernăuți o societate a Mazililor și Răzeșilor Bucovineni, cu scop de a pune stavilă slavizării în această pătură cu trecut atît de glorios și a întări în descendenții de astăzi conștiința originii romînești.

În fruntea acestei societăți se aflau tînărul candidat de profesură Iancu cavaler de Cuparencu, fondatorul gazetei de astăzi și bătrînul deputat distal și consilier de consistor Dionis cav. de Bejan. Acesta din urmă, cunoscut de altfel și ca președinte al societății pentru cultură și literatură din Bucovina, n'a scăpat momentul de a semnala cu ocazia expoziției generale romîne dela 1906, venit fiind la București ca reprezentant al secțiunii bucovinene printr'un capitol special în cartea festivă „Romîni din Bucovina“ situația tristă a răzășimei vechi moldovenesti.

„Gazeta Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ apare, cum am pomenit, în momentele cele mai grele prin cari au trecut vr'odată frații noștri dincolo de hotar. Și nu atît aceste momente grele trebuie să le socotim noi la apariția acestui nou organ de luptă națională, cît mai virtos împrejurările abia suportabile sub cari se încumetează conducătorii gazetei, d-nii Cuparencu și Manescul, a intra în lupta aproape desperată. Căci trebuie să fi trăit cineva în atmosfera împilătoare, ca să-și deie perfect sama ce doză de abnegațiune, iubire de neam și curagiu patriotic trebuie să aibă acei, cari vor să înfrunte un curent pururea asupritor.

Întru cât vor reuși răzeșii bucovineni a salva situația lor precară de astăzi, s'au dacă vor putea schimba ceva din ea, ar fi pentru noi lucru greu de știut înainte. Ceva reiese însă clar din atitudinea acestor oameni și anume: că au cunoștința dreptului lor la o viață națională și țin cu înverșunare sfântă a reclama acest drept, în puterea însăși a tradiției lor seculare de neam și, în al doilea rînd: că nădăjduesc în ajutorul națiunii mari, și se adresează la obștia romînismului, să'i scape.

Ce este mai mișcător, însă în învocațiunile de ajutor ale micii gazete, e mărturisirea zguduitoare a răzășimei și a mazililor din Bucovina, cum că au ajuns în parte a nu mai cunoaște limba romînească și tot încă năzuiesc la o viață împreună cu noi, deși se văd deja legați, ademeniți și aduși prin tot felul de mijloace în partea celor ce i-au potopit din toate părțile.

Poate să existe stare mai nefericită, mai înspirătoare de compătimire?

Într'un număr viitor vom reproduce articolul de fond din primul număr al gazetei, care de sigur va impresiona pe toți cititorii și va găsi resunet și mai adînc în inima compatrioților de același trecut, neam și sînge. Căci la ei, la marea obștie de răzeși și mazili din toate colțurile romînești, li e nădejdea ferbinte a vlăstarelor de viță veche ofelită de urgia puhoiului slav mistuitor din Bucovina.

Aceste ar fi spicuirile din interesantul articol al savantului compatriot d-l. prof. Dr. Em. Grigorovitză.

Candidatura d-lui Jancu Flondor. Auzim că în cercul electoral al Strojișteului candidează pentru dietă dl. Dr. Jancu cav. de Flondor. Am dori să se adeveriască știrea aceasta, deoarece candidatura dlui Dr. Flondor n-ear bucura foarte mult.

„Istoria“ în serviciul Rușilor.

Rutenii, văzând că cu prilejul catastrului național li s'a cam înfundat cu prioritatea numerică, caută să facă discuție „științifică“. În nr. 68 al gazetei „Narodney Holos“, un oarecare

Dubczak cearcă să facă istorie, invocând mărturia unui neamț, a lui K a i n d l, care ar fi nepărtinitor, și a unuia pe care îl face român (!), T a m m ! După câte-va bajocuri la adresa „agitatorilor“ români, zice că Rutenii au fost în țară înaintea de Români. Aceasta e întâia minciună. E drept că departe la șes, însă nu în Bucovina muntoasă, erau în sec. XII, Ruși cari aveau un ducat sau cnezat la Bârlad, dar aceasta nu dovedește că toată Moldova era în mâinile lor, căci, dacă Rutenii numesc pe Jaroslav Osmomesl între anii 1153 și 1187, noi aflăm pe același timp amintiți și pe Români în părțile aceste. Anume scriitorul bizantin C i n n a m u s zice că Români au ajutat pe terenul Moldovei în anul 1161 pe Bizantini în resboiu contra Ungurilor, iar N i c e t a s C h o n i a t e s arată la anul 1167 că Români locuiau în vecinătate cu teritorul ocupat de Ruși și cu Galiția. Va să zică, Români, cari, ca coloniști români, au fost aduși de Traian în părțile aceste, cu o mie de ani înainte de J a r o s l a v și a lui I v â n c u R o s t i s l a v i c i, erau tot în locuințele lor vechi, părăsind numai șesul pe unde treceau barbarii năvălitori, dar' pe urmă, în timp de pace, luând iar în posesiune acest șes. Rușii de atunci, cari au fost pe pământul Moldovei, au fost numai vecini cu noi, și nu stăpâni pe toată țara. Români însă erau elementul mai numeros și mai puternic, căci din acei vecini, Români și Ruteni, s'a ales numai un popor, cel român, iar Rutenii s'au pierdut ca popor în mijlocul Românilor. Aceștia nu numai că și-au păstrat partea muntoasă a Daciei și au luat iar în stăpânire șesul, ci s'au lățit și mai departe, în Galiția, unde orașul „Bolechow“ aduce aminte de „Vlach“, „Voloeh“, și au ajuns chiar la M o r a v i a, unde amintirea lor s'a păstrat până azi prin numele de oraș „Wallachisch Meseritsch“. D. Dubczak zice apoi că Români au venit pe pământul Moldovei și al Bucovinei abia între anii 1341—1382. E drept că pe la 1350 s'a format M o l d o v a ca stat din partea unui voevod din Maramureș (în nordul Ardealului), dar nu tot poporul român a venit din Ardeal. De aici au venit numai stăpâni noi în Moldova, au venit frați de ai Românilor, mai puternici, și au întemeiat un stat, care numai de aceea a putut prospera repede pentru că aici se aflau acum Români mai de demult. Ardealul doar nu a avut atâta amar de popor, ca să împlă o țară nouă cu oamenii săi, și tot încă să-i rămâie atâta că streinii veniți, Sașii și Ungurii să fie numai insule în națiunea română.

Apoi, cam 60 de ani după întemeierea Moldovei, Alexandru cel Bun era stăpân dela munte până la mare, deci și peste Bârladul lui Ivanco. Cum s'ar fi putut lărgi Moldova așa de iute, dacă pe acolo nu ar fi fost Români mai de demult! Putem aminti și o mărturie din anul 1234, adică o scrisoarea papei, în care se zice că în episcopatul Milcovului, care se afla mai sus de revărsarea Siretului în Dunăre, erau Valachi cari aveau legea lor și nu voiau să asculte de episcopul latin.

„Istoricul“ rus zice mai departe că Moldova avea caracter rusesc, că voievozii români se rutenizaseră. Iată ce-i răspundem: E drept că Români au întrebuințat limba slavonă în biserică, primită dela Bulgari. Dar' această limbă nu era cea ruteană, ea era aceeași limbă pe care o auzim azi din evangheliile slavone, și pe care Rușii singuri nu o înțeleg. Limba slavonă se întrebuința la noi în biserică așa cum încă astăzi, limba latină se întrebuințează în biserica catolică. Ungurii au scris latinește în viața publică până către anul 1848. Oare pentru aceasta ei au fost latini? Totașa de puțin au fost și voievozii români slavi, cu toate că în cancelăriile lor se scria slavonește. Ștefan cel Mare scrie cu mâna lui un act, diplomatic, românește, și-l dă secretarului său să-l traducă pe lătineste. De ce nu a scris Ștefan slavonește? Zice apoi „istoricul“ rus că Moldova până în secolul XVII a avut caracter rusesc. Atunci unde oare s'au pierdut Rușii că nu li se mai află nici o urmă în Moldova? Turcii doar nu i-au mâncat, precum nu i-au mâncat nici pe Români.

Tot așa zice că, la 1775, Bucovina avea caracter rusesc. Dar atunci, proclamațiunea împărătească din 1777 și jurământul făcut de toată țara, de ce au fost făcute numai românește? E foarte copilărește a spune, în fine, că Spleny a aflat din 23000 de familii în Bucovina, numai 6000 familii românești! Că au fost însă la Coțmani și atunci Ruși, asta o credem și noi, dar Coțmanul nu e Bucovina întreagă, ci numai o localitate la marginele Galiției, și la marginele Galiției e natural să se afle Ruși. Ba vom concede și alta, că în toate satele dela hotarul Galiției au fost și atunci Ruși, dar' ce fel de element? Erau harghați sau clacași (podani) ai Românilor, ai stăpânilor din țară. Numărul lor a început a spori îndată după ce a trecut Bucovina de sub stăpânire moldovenească în stăpânirea Austriei. Anume din timpul acesta, împărăția liberase țara Bucovina.

vina pe timp de 50 de ani de serviciul armelor. Auzind Galițienii de aceasta, au început o curge puhoi la Bucovina, strecurându-se ea colonii de lucrători tot mai adânc în țară, de au ajuns până în centrul munților noștri. Această imigrare se poate observa și astăzi. Vezi adese cărduri întregi de boici, sau „ioilici“ cu copiii în spate, venind la lucru în Bucovina. Dar' după ce stăresc lucrul nu se mai întorc, și, după câți-va ani îi auzi numai că zic: „ia tuteșnei“. adică „eu sunt de aici din loc“. Iată de ce noi, Românii am zis și vom zice că Rutenii sunt venetici în Bucovina. În nordul Bucovinei influența lor s'a simțit chiar în desnaționalizarea păturei domnitoare, a Mazililor și Rezeșilor, cari numai simțului lor de clasă au a mulțemi că țin încă minte de unde se trag. În sate unde nu sunt Rezeși, cum e Cernauca, numai din întâmplare se poate constata că odinioară au fost Români pe acolo. Astfel chiar în Cernaucă trăiește un om bătrân de preste 80 de ani, care încă din tinerețe știe românește și spune că odinioară se vorbea acolo numai românește.

Deci încheiem și zicem. Dacă au fost în timpuri vechi Ruteni pe acest pământ al Bucovinei, lor li s'a pierdut urma, așa precum nici în toată Moldova nu se pomeneste de ei. Ei s'au desnaționalizat și au devenit Români. Rutenii de azi în Bucovina, și mai ales cei de pe malul drept al Prutului, sunt, putem zice, exclusiv veniți.

V. V.

Recensământul.

Peste puține săptămâni se va face recensământul (conscriptia) care, mai ales în momentele de față este de mare însemnătate pentru noi Românii din Bucovina. În rândurile trecute s-au comis păcate strigătoare la cer în privința naționalității, trecându-se zeci de mii de Români, îndeosebi de razeși, mai ales acolo unde sânt încunjuțați de veneticii galițieni, în cifra Rutenilor, falsificându-se astfel statistica și arătându-se lucrurile cum nu sânt de fapt. Și modul acesta de a face statistică nu e nici într'un cas corect și nici legal. Pe lângă faptul că chiar dispozițiunea de a se constata naționalitatea pe basa limbei de conversație (*Umgangssprache*) înlesnește atâtea nelegalități punând la discreția organelor însărcinate cu facerea recensământului de a declara sate întregi ca

aparținând la acea naționalitate care li pare lor mai simpatică, mai vine să adăogăm că cele mai multe organe administrative sânt de ori ce nație, numai de cea română nu. Și apoi să te mai miri dacă numărul Rutenilor iese la recensământ atât de mare față de cel al Românilor. Organele guvernului au arătat până acuma că urmăresc cu sistem un interes deosebit ca numărul Românilor să se presinte tot mai mic. Fie aceasta în urma influenței vreunui deputat rus sau din oarecari considerații politice, dar una e sigur: sistemul cu desastroasele sale rezultate există.

Așa se poate explica că nume ca : Muntean, Pădure, Lăcusta, Cocea ș. m. a. (vezi Revista politică, anul VI, Nr. 4) sânt declarate rutene. Și pe basa unei atare statistice se face apoi pentru acești Munteni, Pădureni, Spânuleni etc. o școală ruteană și eată că ai deodată un sat rusesc cu învător rutean, cu primar rutean și s-a isprăvit. — Facem luători de samă pe toți mazilii și răzeșii ca să știe cum au să se poarte și ce au să facă. Să nu se lase înfricați și înșelați de nimene, căci numai ei singuri au să decidă asupra naționalității lor. Și ce privește limba de conversație, D-voastră, fraților răzeși, vorbiți românește, rusește și mulți chiar și nemțește. Ei, vra să zică, limba voastră de conversație (*Umgangssprache*) e după împrejurări cea română, sau cea ruteană sau chiar și cea nemțască. Dar nu puteți să vă țineți de odată de naționalitatea română, ruteană, eventual și de cea germană. Atunci trebuie să arătați că sânteti de acea naționalitate de care erau părinții, moșii și strămoșii voștri, deci fiind că aceștia au știut și au putut a viețui și a se manifesta ca români (moldoveni), trebuie să cereți ca să vă scrie comisarii în rubrica „*Umgangssprache*“—romänische, adecă românească. Să știți că comisarii trebuie să bage în samă cererea voastră, căci a vă face ruși însemnéază nu numai a falsifica starea adevărată a lucrurilor, dar chiar a lucra contra legilor împărătești care asigură fiecărui individ dreptul de a-și păstra individualitatea etnică (caracterul național).

Noi vom urmări, după putință, pas cu pas activitatea organelor executive ca să putem semnala imediat ori ce abatere de la lege și să putem trage la răspundere pe ori cine va cerca să vă nedreptățiască. — Rugăm și pe deputații noștri să binevoiasă și D-lor a da atenție recensământului din anul acesta, pentru ca eventuale reclamațiuni să afle sprijin puternic în autoritatea represintanților poporului. Și dacă ne vom face dătorința cu toți în modul cel mai conștiincios, atunci de bună samă că vom păstra ce e al nostru,

vom recâștiga multe din cele pierdute și vom fi respectați de străini. La țară rugăm pe intelectualii noștri, în prima linie pe preotul învățătorul sau ori care alt om știutor de carte să binevoiască a deschide ochii oamenilor neînvățați ca să știe ce spune legea, că ar fi rușine să facă cu noi alții ce vor vrea unde noi sântem stăpâni pe ce al nostru și nu cerem nici un hatîr din partea străinzilor, dar nici nu vom lăsa să se calce drepturile noastre.

A. R.

Din „Revista Politică“ Nr. 5.

Vicepreședinte al tribunalului din Suceava va fi după cum se vorbește, consilierul de tribunal din Cernăuț, d. Dr. Handl, acela de care am mai vorbit în unul din numerii precedenți ai foi noastre, pentru-că a fost recomandat de presidiul tribunalului din Suceava și propus de presidentul curții de apel din Lemberg. D. Dr. Handl pune toată lumea în mișcare, ca să ajungă la postul amintit, cu toate că-i lipsesc calitățile necesare. Știm sigur, că d. Dr. Handl, deși are un atestat eliberat de o persoană incompetentă, nu știe de fel limba română, care-i de necesitate absolută pentru orșicare funcționar la tribunalul din Suceava. D. Dr. Handl este un adversar pronunțat al Românilor și un amic declarat al Jidanilor. Ca membru în senatul personal al tribunalului Cernăuț, el a votat la calificățiunile din luni a. c. pentru reducerea calificățiunii tuturor funcționarilor români și pentru ameliorarea calificățiunii tuturor funcționarilor români și pentru ameliorarea calificățiunii tuturor funcționarilor evrei. Subiectivitatea judecării d-lui Dr. Handl este deci evidentă. Dacă va judeca tot așa și în procesela dintre Români și Jidani, vom ave o justiție admirabilă. D. Dr. Handl, care a fost pedepsit pentru o contravențiune din codul penal, a mai fost și relegat ca student încă dela o universitate, pentru-că a fost complicat în o afacere nepatriotică sau de altă natură scârnavă. Buni funcționari propun autoritățile competente pentru tribunalul din Suceava!

Răspuns „Domnilor“ dela „Narodney Holos“.

E cunoscut tuturora felul și modul necințit de luptă al domnilor dela susnumita gazetă. Dela o vreme încoace găsești mai că în fiecare număr articole îndreptate în contra „popilor

români“, în contra studenților, cari au fost numiți și bandiți, cu un cuvânt se bajocureșt-, tot ce e românesc cu o obrăznicie de care numai d-lor pot fi capabili.

A avut și iubitul nostru președinte, Domnul Dionisie cavalier de Bejan și vicepreședintele d-l. Dr. Cuparencu onoarea de a figura în unele din cele articole. S'a spus că consilierul Bejan îmblă prin sate curat rusești (!!!) și face agitație românească și încă multe alte minciuni.

E o lipsă de tact, ba mai mult decât atâta, e direct o crimă față de morala obicinuită la oameni culți să ataci pe un dignitar bisericesc în vârsta de peste 70 de ani, bajocurindu-l ca pe un băiat de pe stradă și, din care cauză, pentru că Domnul Bejan își îndeplinește datoria față de răzeși, ce o are în calitatea sa de căpitan al tuturor Răzeșilor (așa dară și al celor din districtele de peste Prut), și ca deputat din dieta țării. La imputarea ce i se face din partea Ucrainilor, că ar îmbla D-lui prin sate rusești i-ți vine să râzi. Domnul Bejan n'a „agitat“ nici odată între țărani din satele rusești ci s'a interesat numai de Răzeși din părțile acele, despre cari știe fiecare, chiar și domnii dela „*Narodney Holos*“ că-s Români. Răzeșii districtelor de peste Prut sunt și astăzi încă Români, cu toate că nu vorbesc românește, și dacă au ajuns în starea deplorabilă în care se află azi, se mulțamește numai și numai politicianilor noștri, cari n'au arătat nici un interes față de ei. S'au întâmplat că au fost respinse deputațiuni răzeșești de „naționalii“ noștri deputați, zicându-li se că nu li pot face nemică, având Domnia lor să se intereseze numai de acele districteu, unde au fost ei aleși. Ei bine, întreb acu, a fost d-l Pihuliak sau Spenul ales la Câmpulung? Susnumiții deputați fac agitațiuni ucraine în toate districtele electorale ale Românilor. Iar ai noștri nici habar de grijă. Unica excepție e domnul Dionisie cavalier de Bejan. Domnia lui a început lupta despre a cărei îndreptățire (care se contestă și din partea unor Români) se va vorbi în alt articol și are meritul de a fi primul după multe decenii, care a scos la iveală chestia aceasta. Noi, toți Răzeșii, îi mulțămim pentru asta și-l rugăm totodată, ca să ni scoată și nouă un loc la debaterile congresului național. Chestia aceasta atât de însemnată pentru națiunea noastră, trebuie numai decât rezolvită. Și credem că se va rezolvi în interesul nostru chiar în ciuda d-lor de la „*Narodney Holos*“.

Mai mulți răzeși de peste Prut.

Din țară.

Între multele felicitări și încurajări, ce le-am primit după apariția gazetei noastre, publicăm următorul articol sosit dela un înfocac mazil din părțile de peste Prut:

Salut cu mulțămire sufletească apariția „Gazetei mazililor și rezeșilor bucovineni“, care e menită să apere starea noastră rezeșască. Un astfelu de ziar e cu atâta mai necesar întru cât nici unul dintre politicianii noștri nu s'a interesat de starea rezeșască afară de deputatul Bejan a cărui devisă e „totul pentru națiune“. În cartea „Românii din Bucovina“ împărțește acest neînfricat luptător rezeșimea în 3 categorii. Cuvintele următoare le îndreptez cătră categoria a treia, adecă cătră acei rezeși, cari locuesc în partea nordică, adecă în partea rutenizată a Bucovinei. Este drept că cei mai mulți dintre aceștia sau că nu cunosc bine limba lor strămoșască sau, ce e și mai trist, ei n'o vorbesc maică de loc' însă inimile lor simțesc totdeauna numai românește încât pe un astfelu de rezeș nu-l poți ofensa mai urât decăt numindu-l rus sau rutean. Așadară acești frați ai noștri sunt totdeauna români, eară datorința noastră sântă este de a li sta acestora de ajutor și a-i aduce pe calea cea dreaptă ca ei să poată scăpa din ghiarele slavismului. Spre acest scop trebuie să ne întrebăm, care este cauza că mulți dintre frații nostri au uitat limba lor strămoșască? Pentru a puté da un răspuns potrivit la întrebarea aceasta trebuie să aruncăm o privire fugitivă asupra trecutului rezeșimei noastre. Istoria noastră ni spune că Stefan cel Mare a pus la hotarele țării sale pe cei mai credincioși ostași ai săi, adecă pe moșii și strămoșii mazililor și rezeșilor de astă-zi. Din timpurile acele până astă-zi locuesc rezeșii în comunele Vijnița, Ispas, Milie, Banila rusască, Vilauce, Carapciu pe Ceremuș, Voloca, Vașcăuț, Staneștii de sus și de jos, Costești, Căbești, Comarești, Panca, Jadova, Bărbești, Revacăuț, Berhomet pe Prut, Hlinața, Piedecăuț, Nepolocăuț, Ivancăuț, Valeva, Cuciumic, Verbăuț, Horoșăuț, Boianciuc, Babin, Vasileu, Samușin, Cincău, Culeuț, Repujineț. Că strămoșii și-au împlinit datoria lor ca soldați și că ei au păzit bine hotarele țării o știm foarte bine. Dară când au năvalit preste capurile urmașilor acestor bravi păzitori ai frontierei limbile dușmane, apăratu-iau oare cineva în contra acestora? Cumcă nu s'au dat stării noastre nici o atențiune dovedește în modul cel mai eclatant numărul cel mare al rezeșilor cari formează astă-zi trupa de elită a antagoniștilor

noștri precum Baloșescul, Tutuiescul, Țentul, Albota, Spênul (deputat rutean), Vlad, Goian, Onciul, Păuneș, Semaca, Ținta. Este deci dară datorința noastră cea mai sântă de a-î feri pe cei ce ni sânt priincioși de o contopire totală cu hidra slavă. În prima linie trebuie să grijim ca măcar copiii acestor rezeși să-și recâștige limba lor strămoșească. Aceasta se poate numai și numai prin școală. De aceea, fraților rezeși, trimiteți copiii voștri la școală românească. Eară în curând, adecă la sfârșitul anului acestuia, se va face numărarea poporului. Căutați deci ca să vă înscrieți în lista românească și nu luați în samă ademenirile agitatorilor ucraini, cari îmblă acuma dela casă la casă căutând să vă prefacă în Ruteni. Noi știm foarte bine, că moșii și strămoșii noștri au fost Români, eară noi, cei bătrâni, cari am uitat limba aceasta dulce vom fi până la moarte cu inimă românească.

Știri mărunte.

Distincție înaltă. Dl. prefect c. r. dela Suceava Dr. Erast Tarangul, nobil de Valea-Uței, a primit dela M. Sa împărațul crucea de cavalier al ordinului Francisc Iosif. Felicităm cu vie satisfacție pe nou decoratul la această distincție înaltă.

Promoțiune. În 16 Noemvre a. c. a fost promovat dl. forestier diplomat Aristide cav. de Grecul la gradul de doctor în drepturi.

Cununie. În 21 Noemvre a. c. și-a sărbăț cununia sa dl. Dionisie Voronca, controlor la magistratul orașului Cernăuți, cu dra Hortensia Dimitrovici, flica parohului Teofil Dimitrovici din Vatra-Moldoviței.

Numiri. Dl. preot Mihaiu Dolinschi din Frătăuțul-vechiu a fost numit paroch la Corovia. — Dl. asistent de poștă Mihaiu cav. de Cocea a fost numit adiunct de poștă, iar dl. Emanuil Cercavski cav. de Elita adiunct la comitetul țării. — D-na Maria de Goian a obținut șefia poștei din Banila mold. după răpăusatul ei soț Dimitrie cav. de Goian.

Examen. Dl. prof. dela școala reală Vasile Vitenco a trecut examenul de profesură din limba română și francesă ca obiecte principale. — Dl. Dimitrie cav. de Bejan a trecut examenul al doilea de stat la facultatea teologică. — Dna Sofia Braha (n. Chibici)

și dsoarele Ecaterina de Cracalia și Victoria Goian au trecut examenul de capacitate.

Cas de moarte. În 23 Noemvre a răpăusat în Câmpulung dl. Alexandru cav. de Racoce, superior î. p. și fost inspector districtual în Câmpulung, Cernăuți și Storojineți în etate de 72 ani. Răpăusatul a fost un învățător foarte bun și conștiincios, care a lucrat toată viața pentru progresul școalelor românești. Chiar la adânci bătrânețe a adus jertfă pentru națiune; el a condus „masa elevilor“ înființată de contele Bellegarde. Cu dl. Racoce s'a stins o figură marcantă a învățătorimii. Fie-i țarina ușoară!

Academia Ortodoxă. Societatea acad. teol. rom. „Academia Ortodoxă“ și-a ales la adunarea generală ordinară din 17 Noemvre st. n. a. c. pentru al XVII an administrativ următoriu comitet: prezident: Fabian Bodnarescu; viceprezident: Alexie Lanivschii; secretar I: Victor Percec; secretar II: Ioan Creangă; cassar: Dimitrie Franciuc; bibliotecar: Iancu Boca; controlor: Ioan Nisioiu; econom: George Ignatescu și membr. f. funcție: Dimitrie Voevidca.

Învitare la adunarea generală ordinară a „Societății Mazililor și Răzeșilor bucovineni“, care se va ține Duminică în 18 Decembre st. n. 1910 la 3 oare după amiază în Palatul național (piața principală Nr. 3) cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului; 2. Alegerea comitetului; 3. Eventualii. Pentru comitet: Alexandru Vitenco, secretar; Dionisie cav. de Bejan, președinte.

Mazilii și răzeșii, cari n'au primit gazeta și doresc s'o aibă, binevoiască a-se adresa la redacție cu o cartă poștală.

Rugăm pe toți mazilii și răzeșii din Bucovina să ni trimită informațiuni, avem doară organul nostru mult așteptat, care are să servească în prima linie mazililor și răzeșilor. În special ne adresăm celor din părțile Prutului, cari trăiesc în împrejurări de tot grele.

Serata „Bucovinei“ si „Moldovei“ în Suceava. La aceasta serată nu s-au învitat din greșală multe persoane, cari se bucură de stima ambelor întruniri și se invită la toate aranjările lor. Cerând întrunirile scuzele lor acelor persoane, cari prin acest fapt au fost jignite, le asigură de stima și considerațiunea lor.

Mazililor și răzeșilor de astăzi.

Stați cu toții . . la oaltă
Și puțin vă pasă vouă,
Dacă mâne sau poimâne
Vom avea o lume nouă!

Nu vedeți nimic în lături	Și-atunci . . unde să 'ntinzi mâna ?
Ați rămas cu toții orbi,	Cin' să ți dea un ajutor ?
Nu vedeți străinii astăzi	Un străin ? . . . Păcat de tine . . .
Cum vă sug ca niște corbi!	Și de steagul tricolor!
Nu vedeți cum limba voastră	Scoal' Stefan din fundul gropii
Piere 'ntocmai ca un fum,	Și privește ți fiii tăi ?
Și 'ntr'o bună dimineață	Cum să pierd în lacul mare
Vă treziți cu toții scrum!	Des ticsit de . . . nătărăi . . .
Lăs că-i bine ! . . . Dormi măi frate	Și le spune . . . tu viteje . . .
Dormi draguță . . . dormi așa ;	Tu cu graiul tău blajin . . .
O să vie vremea îns-ă	Să și rotească ochii 'n patru
Când nimic . . . nu vom avea !	Când e vorba de străin.

Căci frumoas-a noastră țară
Azi străinii o străpunge ;
Și cu nepăsări de-aceste
Nu știu unde . . . vom ajunge !

Mercușor *)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deșteptați-vă odată!

De ce stați în adormire	Somnul vostru nu-i dea bună
O! Românași Aragii mei	Dacă dormiți așa-a lung
De ce stați în amorțire	Eată zorile să'ngănă
Voi ce-ați fost șoimani și lei.	Strămoșii din gropi vă plâng.
De ce lăsați scumpa țară	Străinii se folosește
Încătușată în lanț	De al vostru somn greoiu
Nu vedeți că e ocară	Și țara vă arvunește
Pentru bravul Arobant.	La ai voștri mari strigoi.

Când în astă tristă stare
Vă adus a voastră soartă
Fiți gata de apărare
Deșteptați-vă odată.

Joniță Pleșoianu.)**

*) v. L. A. Anul VI, Nr. 4 cu unele variante.

***) v. L. A. Anul VI Nr. 3.